

Kesä konferensseineen on takanapäin. Akateemisen yhteisön jäsenet ovat käyneet keskustelua tutkimuksistaan erilaisissa kansainvälisissä tilaisuuksissa. Tähänkin lehden numeroon ehti kaksi konferenssikuvausta viime kevään ja kesän tutkijatapaamisista. Tieteellisen työn luonteesta kumpuavan tarpeen lisäksi ulkoinen paine kansainvälisyyteen kasvaa koko ajan. Rahoittajat edellyttävät tutkimushankkeilta kansainvälistä yhteistyötä, yliopistojen tulosten mittauksessa kansainvälisellä toiminnalla on suuri osa.

Kansainvälisyys sinänsä ei kuitenkaan ole laadun tae. Englannin dominoimassa tiedemaailmassa pienen kielen arvoa ei aina ymmärretä. Julkaisija saattaa vaatia kirjoittajalta suomenkielisten esimerkkien ja glossien poistamista, niin että analyysi perustuisi vain englanninkielisiin käännöksiin. Ja jos alkuperäiset aineistoesimerkit sallitaan, kirjoittajan on usein mahdutettava artikkelinsa käännöksineen ja glosseineen samaan sivu- tai merkkimäärään kuin englanninkielisiä esimerkkejä käyttävien. Jotkut kansainvälisille kustantajille kirjoja kirjoittaneet ovat törmänneet siihen, että kirjojen myyntiluvut ovat heikompia, jos »kirjoittajan nimi on kovin kummallinen».

Julkaisujen luokitukset yleensä pakottavat kansallisen ja kansainvälisen tutkimuksen toistensa vaihtoehtoiksi, jopa vastakohtiksi. Pidämme ainakin Virittäjän toimituksen ja toimitusneuvoston piirissä Virittäjää sekä kansallisena että kansainvälisenä tiedelehtenä, ja Virittäjä toivottavasti näyttäytyy sellaisena myös lukija- ja kirjoittajakunnalleen. Virittäjän artikkelit käsittelevät valtaosin suomea tai sen sukukieliä, mutta lehteen kirjoittavat asiantuntijat sekä Suomen rajojen sisä- että ulkopuolelta ja sitä tilataan yli kahteenkymmeneen eri maahan. Virittäjän toimitusneuvoston jäsenistä kolme on Suomen ulkopuolisista yliopistoista. Kuitenkin esimerkiksi Euroopan tiedesäätiön ylläpitämä referenssilista, jonka tarkoituksena on »auttaa tunnistamaan huippututkimusta sekä olla hyödyksi määritettäessä kyseessä olevan maan tietyn alan tutkimuksen kansainvälistä tasoa», luokittaa Virittäjän kolmiportaisessa asteikossaan alimmalle tasolle (<http://www.esf.org/research-areas/humanities/activities/research-infrastructures.html>). Suomeksi julkaisevista kielitieteellisistä lehdistä listassa on mukana *Puhe ja kieli* ja *Suomalais-ugrilaisen seuran aikakauskirja*, joiden seurassa *Virittäjä* on C-kategoriassa. Pääosin englanniksi julkaiseva *SKY Journal of Linguistics* on jo päässyt B-kategoriaan.

Koska luokituksia käytetään osana laadunarviointia, niiden perusteista olisi syytä käydä entistä avoimempaa keskustelua. Onko jo kielitieteessäkin kansallisuudesta ja kansalliskielistä tullut taakka? Tarvitaanko laadun takeeksi aina englannin kieli? Ajatus siitä, että pienellä kielellä kirjoittaminen nakertaisi tutkimuksen tieteellistä arvoa tai uskottavuutta, on varsin ristiriitainen. Saman kieliyhteisön jäsenille kirjoittaville ja äidinkieltään käyttävillä avautuu kuitenkin mahdollisuus hyödyntää ja pohtia kielen merkityksiä ja rakenteita mahdollisimman laaja-alaisesti ja syvällisesti.

Tässä numerossa Virittäjä vastaa kansainvälistymisen haasteeseen kurottamalla hiukan eri suuntaan kuin kohti anglo-amerikkalaista tiedeyhteisöä. Lehden verkkoversiossa Marja-Liisa Olthuisin lektio on suomen lisäksi myös inarinsaameksi.

SALLA KURHILA
TIINA ONIKKI-RANTAJÄÄSKÖ